De Buitenband

Orgaan van de Vereniging van Gepensioneerden ANWB

Tiende jaargang
september 1990
Verschijnt 4x per jaar

Eindredactie
Bram Roozendaal

Redactiecommissie
Tine den Boer
Koos van Drunen
Jan Korstjens
Puck de Rover

Vaste medewerkers
Jaap Jaspersen
Paul van der Meij
Ciska Paanakker
Harry de Vré
Mario Wijnvoord

Produktie
Zet- en drukwerk
Den Haag Offset B.V.

Bestuur VG-ANWB
mw. F.J. Noordervliet, voorzitter
J. van Drunen, vice-voorzitter
mw. H. Brehler, secretaris
mw. G.N. Borsje, 2e secretaris
P.C. Jurgens, penningmeester
W.A.Rombout
A.S. Roozendaal, leden

Secretariaat
Mgr. Bekkerslaan 821
2286 EJ Rijswijk
Tel. 070 - 393 87 19

Postrekening
t.n.v. Bestuur VG-ANWB
onder nr. 3816027

Kopij voor
het volgende nummer
uiterlijk 1 november
naar de redactie
Breitnerlaan 358
2596 HJ 's-Gravenhage
Tel. 070 - 328 06 29

PRAATPAAL

Wie het al jaren achter de rug heeft, kan erover meepraten. Het gat, waarin je valt als het opeens stil wordt om je heen. Daags na het definitieve afscheid van collega's, van die hectische, maar ook gezellige ANWB, opeens alleen thuis met vut of pensioen. Of na het verlies van partner of zelfs huisdier. Alleen in het opeens grote huis met verdriet en niemand om tegenaan te praten. De VG-ANWB gaat er iets aan doen. Met onmiddellijke ingang is er nu een telefonische hulpdienst, de Senioren Praatpaal, zie pag. 3.

UITDAGING

Senioren zonder bezigheid of die niets kunnen verzinnen om lekker bezig te blijven, hoeven echt niet stil te zitten. Van alles en nog wat hebben anderen al bedacht om ouderen in actie te krijgen of te houden. Instellingen en organisaties overal in het land met voorgekookte cursussen. Vergadertechniek, geheugentraining, public relations. En als jongste uitdaging Hoger Onderwijs voor Ouderen, HOVO. Er zijn HOVO's in Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Groningen, Nijmegen. Een kwestie van navragen in eigen regio. En natuurlijk in Den Haag. Tine den Boer zet u op het spoor, op pag. 6.

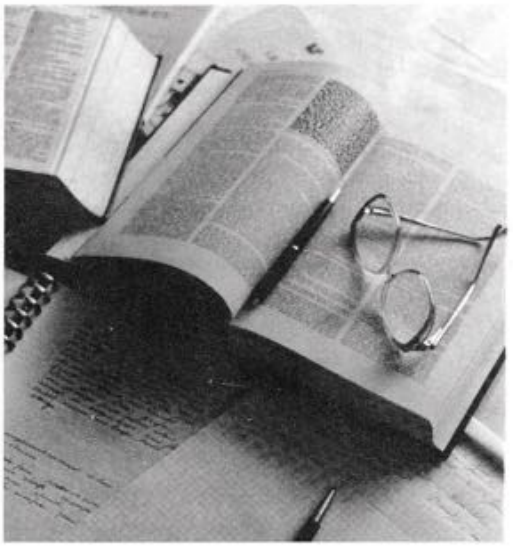

GELUIDSJAGER

De witte tornado van de ANWB. Zo is hij bekend geworden, in- en extern. Als inspecteur van kampeer- en bungalowterreinen was hij de schrik van menig kampbeheerder. Alles wat niet rein en hygiënisch was moest schoon van hem. Jan Ivangh, zeventig jaar inmiddels en nog altijd fervent kampeerder en vogeltjesgek. Een mensenleeftijd lang heeft hij alle soorten vogels bespied, getekend en hun stemmen vastgelegd. Op land en plas, in duin en bos. Jan Ivangh is er een bekend en erkend vogelkenner door geworden. Daarover hebben we het met hem op pag. 4-5.

Pensioen Privé

Waar denkt u dat rasechte Scheveningers elkaar ontmoeten? Jawel, aan zee, op het strand. En in het geval van **Piet v.d. Toorn en Jo Groen** vijf jaar voor de oorlog uitbrak, 'recht voor de Keizerstraat,' zoals hij zich herinnert. Ze waren toen nog 'piep', Piet 18, maar al wel met zeebenen, Jo 17. Een van de redenen, dat ze pas vijf jaar later, op 18 september 1940 zijn getrouwd. In Scheveningen had je toen in hun ogen

'meer gezelligheid'. Al die strandpaviljoens waren er nog niet. Evenmin al dat bloot. Iedereen had nog hele badpakken aan. Scheveningen had ook twee gezichten. 'Je had de Scheveningse - van de naald tot aan de Keizerstraat - en de gegoede kant. De deftigheid paradeerde toen op de Pier heen en weer,' weet Jo. Piet v.d. Toorn was 'visserman', heeft 25 jaar op zee gezeten, tot een ongeval hem de wal op dwong. Maar bij de ANWB kreeg hij opnieuw een vrij leven. Bij bewegwijzering zat hij achttien jaar 'langs de weg.' De Bond plaatste de wegwijzers toen nog zelf. Zwaar werk, ondervond Piet, zodat hij het in de rug kreeg en vijf jaar voor z'n pensioengerechtigde leeftijd moest afhaken. Daardoor kreeg hij weer meer tijd voor het water. Ze hebben een motorkruisertje bij Oud-Ade aan de Kagerplassen. Als ze niet thuis zijn, zijn ze daar te vinden, of varend, ergens in Nederland. Uitgezonderd de dag van het gouden huwelijksfeest. Dan omgeven ze zich met de vier getrouwde dochters, de schoonzoons en de negen kleinkinderen. Lekker uit eten.

Een huwelijksvereniging van 45 jaar is ook niet mis. Op 8 augustus j.l. lachten Klaas Sierts Hoeksema en zijn vrouw Miep (van Zessen) elkaar toe met een

'zover hebben we het toch maar geschopt.' Toch een vrolijk stel daar in Emmen. Ze hadden elkaar al voor de oorlog in de padvinderij leren kennen, maar hebben met de trouwerij toch maar gewacht tot de laatste Duitse soldaat uit ons land was verdwenen. Klaas (71), afkomstig van Enschede, diende de ANWB van '56 tot '82 als kantoorhoofd, laatstelijk - zoals zeer velen weten - in Rotterdam.

Ook Han van Oel (74) en Ellie Bruil (70) in Den Haag zijn al 45 jaar bij elkaar. Han heeft 21 jaar voor de bondsbladen advertenties binnen gehaald en altijd met plezier. 'De mooiste

tijd van m'n leven', vindt hij nog altijd. Zijn vrouw heeft hij in de onderduiktijd leren kennen. Samen veel meemaken, ook met de vijf kinderen en latere aanhang, schept een onverbrekelijke band.

In het bevrijdingsjaar schoven ook Frans Polack (72) en Wil

Fortanier uit Zoetermeer een trouwring aan de ringvinger. Ze waren elkaar drie jaar eerder (in '42 dus) letterlijk tegen het lijf gelopen. Zij de ingang van het (toenmalige) Bosbad in 't Bezuidenhout in, hij er uit. Dat leidde tot een praatje en verdere kennismaking. Frans was sedert '64 chef van het Haagse technostation, maar moest het werk opgeven toen hij begin jaren tachtig wegens verslechterd gehoor werd afgekeurd. Voor die 45 trouwe jaren bouwen ze met beide zoons plus aanhang een klein feestje.

Feest vieren kun je zeker aan rasechte Amsterdammers overlaten. Reken er dus maar op dat Joop Passtoors op vrijdag

21 september geen kans krijgt zijn volkstuin in te duiken. In plaats van een schoffel of snoeischaar zal hij dan wel een glas met robijnkleurige inhoud in de hand houden. Want met de drie zonen en aangegroeide aanhang viert de voormalige Chef Verkoop Advertenties (bijna 65!) dat hij 40 jaar geleden met Jo v.d. Laar is getrouwd. 'Nog eerder dan mijn broer,' heeft hij me trots toevertrouwd. Op de verloving van zijn broer had hij namelijk geen oog kunnen afhouden van die charmante werkgeefster van zijn latere schoonzus. Hij arrangeerde dat ze samen naar een concert gingen in het Concertgebouw en vond toen, dat ze er maar geen gras meer over moesten laten groeien. Een levenstempo dat zeer velen in hem zullen herkennen.

Alfons Veugelers droeg al vrijwillig de koninklijke wapenrok, toen hij in 's-Gravenzande ene Toos van Dalen tegen het lijf liep. Ze trouwden op 27 september 1950. Een huwelijk,

waarin ze zes kinderen groot brachten en Toos ook nog de ANWB 25 jaar diende, het laatst als hoofd Interne Diensten.

Voor het volgende robijnen huwelijk gaan we naar Voorschoten. Een goede plaats om te wonen voor een Hoofd afdeling MLD-Elektronika, gestationeerd in Oegstgeest en binding met de Vliegbasis Valkenburg en een vrouw, die lange jaren bij de afdeling Karthografie van de ANWB werkzaam was. Ik heb het nu over Leen Bal (62) en Lenie Bal-Spaans (61). Ze waren ooit lid van dezelfde vereniging. Leen: 'Het klikte toen en nu nog.' De beide zonen, schoondochters en drie kleinkinderen zullen daar op 11 oktober de gelukkige getuigen van zijn.

Op 25 oktober zijn Gerard v.d. Mark (66) en Yvonne Dekkers (61) 40 jaar getrouwd. Doe geen moeite, ze zijn dan geheid

(lees verder op pag. 12)

BUREAU MAATSCHAPPELIJK WERK BEGELEIDT SENIOREN PRAATPAAL

De eerder aangekondigde telefonische hulpdienst van de VG-ANWB gaat van start. Onder de titel SENIOREN PRAATPAAL is de hulpdienst met onmiddellijke ingang bereikbaar. Drie oud-collega's, drie ervaringsdeskundigen hebben hun telefoonlijn ervoor beschikbaar gesteld. Zij zullen een gewillig oor lenen aan allen, die hun moeilijkheden even niet aan kunnen en hun verhaal over eenzaamheid en verdriet kwijt willen.

De Senioren Praatpaal is geen uitvinding van ons. In tal van plaatsen bestaan zowel algemene (SOS-hulpdiensten) als doelgroep gerichte (vrouwen, migranten) hulpverleningslijnen. Model voor onze Praatpaal staat vooral de *Praatlijn voor Ouderen van Humanitas.* Een project van de afdeling Amsterdam, waartoe vijf jaar geleden het initiatief is genomen. Destijds zo maar een idee uit de hoofdstedelijke vrijwilligersgroep, maar een schot in de roos. Een start met vijf gesprekken op de eerste avond, inmiddels uitgegroeid tot een landelijke praatlijn waarop jaarlijks ca. tweeduizend ouderen een beroep doen. Bij Humanitas kan alleen in de avonduren tussen 10 uur en 2 uur 's nachts worden gebeld. Volgens

Jaap Bosscha: 'van 10 uur 's avonds tot 2 uur 's nachts, piekertijd'

Jaap Bosscha (37), de professionele coördinator van het Humanitas-project, de cruciale uren, of, zoals hij het noemt, 'de piekertijd'. 'Overdag redt men het wel, is er nog afleiding. Tot halftien in de avond kun je nog wel iemand bellen. Wordt het elf uur, dan komt de eenzaamheid gevoelig aan.'

De ervaring leert hem drie soorten gesprekken te onderscheiden:

- **informatieve gesprekken** waarin concrete informatie wordt gevraagd, adressen van hulpverleners, de dienstdoende apotheek, e.d.
- **probleemgerichte gesprekken,** waarin de opbeller over de eigen stemming en moeilijkheid wil praten, over de gevoelens van het moment,
- **contactgerichte gesprekken,** waarin het niet dadelijk ergens over hoeft te gaan, maar het bellen zelf en het zo maar praten, het gewoon even contact hebben, belangrijk is.

Er zijn mensen, die genoeg hebben aan een enkel, sporadisch contact. Drempelvrees kan een rol spelen. Sommigen beginnen met, 'ik weet niet of ik er verstandig aan doe te bellen, maar...' en dan is het, zegt Jaap Bosscha, aan de vrijwilliger om te reageren. 'Dat is iets waaraan we in de opleiding van de vrijwilligers aandacht besteden. Hoe de mensen op gang te brengen.' Maar veelal bellen mensen voor een wekelijks praatje. Bosscha: 'Het is wel surrogaat, maar het idee dat ze contact hebben, blijkt een grote steun en een grote behoefte.'

Hoe onze Senioren Praatpaal in een behoefte gaat voorzien, zal de ervaring leren. De drie vrouwelijke vrijwilligers van onze Praatpaal zitten er voor klaar. Het zijn: in Oude Wetering mw. J.M. Voorwerk-Jonkman, tel. 01713-15904; in Schiedam mw. A. de Rover, tel. 010-426 5920; in Apeldoorn mw. J.P. Weimar-Van Donk, tel. 055-414382. Zij kennen de ANWB en de problemen, die na het afscheid van collega's kunnen ontstaan. Het gehele project van de Senioren Praatpaal wordt deskundig begeleid door het Bureau Maatschappelijk Werk van de ANWB onder leiding van mw. M. Tuurenhout. Het spreekt vanzelf, dat alle gesprekken strikt vertrouwelijk blijven.

SENIOREN praatpaal

055 - 41 43 82
01713 - 1 59 04
010 - 426 59 20

de VG-ANWB luistert

HOGERE HEFFING VOOR BEJAARDEN

Omdat de ziektekosten voor bejaarden de pan uit rijzen, moeten de vijf miljoen particulier verzekerden volgend jaar een hogere heffing boven hun premie betalen. De ziekenfondsen, die relatief veel bejaarden hebben verzekerd, hebben namelijk dertien miljoen gulden meer uitgegeven dan ze hadden begroot. Ter schadeloosstelling van de ziekenfondsen betalen particulier verzekerden boven hun premie een zogenaamde MOOZ-heffing (Medefinanciering Oververtegenwoordiging Oudere Ziekenfondsverzekerden) groot f. 44,40. De Ziekenfondsraad heeft voorgesteld dit bedrag ingaande volgend jaar met twee gulden te verhogen. De ziekenfondsen geven voor een bejaarde gemiddeld f. 3.698,38 per jaar uit; voor een jongere verzekerde gemiddeld f. 1.180,80.

Visiteclub - Vrijwilligers in het ouderenwerk in Schiedam hebben een Visiteclub opgericht. Daarmee willen zij de vele alleen wonende ouderen eens per week bijeen brengen in een ontmoetingsruimte van de wijkpost-zuid aan de Oude Maasstraat. Gedacht wordt aan diverse gezamenlijke aktiviteiten, zoals naar muziek luisteren, zingen, bloemschikken, handenarbeid.

MELD VERBLIJF IN DECEMBER

Over enkele maanden is het weer zover, dan krijgen alle vutters en gepensioneerden van de ANWB het traditionele kerstpakket thuisbezorgd. Dikwijls belt de bezorger tevergeefs aan en blijkt de geadresseerde niet thuis. Om moeilijkheden te voorkomen, verzoeken wij alle belanghebbenden het secretariaat van de VG-ANWB te berichten of en wanneer precies men in december met vakantie of anderszins van huis is. Voor de goede orde volgt hier het adres van de verenigingssecretaris: mw. H. Brehler, Mgr. Bekkerslaan 821, 2286 EJ Rijswijk.

Pincode - Wanneer het postkantoor in uw buurt of woonplaats de ontheffing van de pincode/giromaatpas (zie bericht Buitenband, maart) niet accepteert, kunt u in beroep gaan bij het Hoofdkantoor PTT Post, Exploitatie Loketdiensten, Postbus 30250, 2500 GG Den Haag.

DE GELUIDSJAGER

OP SCHOOL VINDEN ZE 'T MOOIST ALS JE EEN VOGEL NAFLUIT

"Er zijn een paar vogels waar ik de geluiden nog niet van heb. De klauwier en de tapuit uit de duinen. Maar ik ben niet zo'n soorten jager. Ik wil alleen nog proberen een aantal landschappen in klank uit te beelden, zoals ik dat heb gedaan met de Zuid-Flevopolder. Daar heb ik een hele lezing van gemaakt, vanaf het ontstaan van de polder tot de mens erin kwam met z'n maaimachine. Het begint met het uitvaren van een Urkertrawler, het wegmalen van het water, de eerste steltlopertjes, een heimachine, die wegebt. Je hoort de ganzen, een zanglijster, een merel en een carillon, dat *home sweet home* speelt. Het is een klankbeeld van ruim een half uur geworden. Daar wil ik graag mee doorgaan.' Jan Ivangh, lachende ogen onder een kuif met wit haar en zeventig jaar jong, popelt zijn hobby voort te zetten. Straks in en vanuit Drenthe, waar hij een nieuwe fase in zijn leven begint.

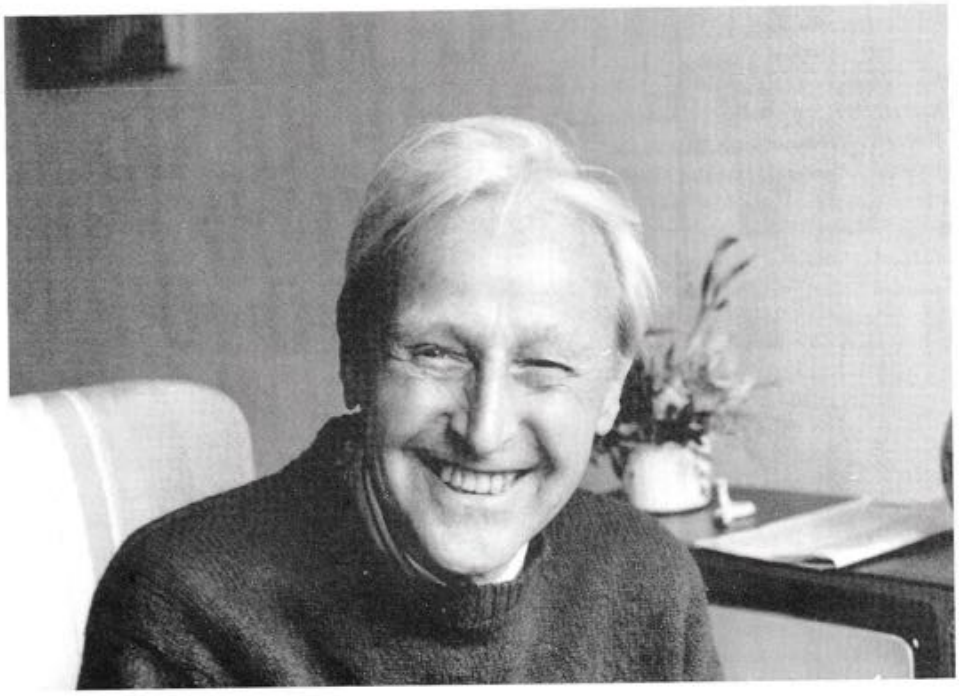

Voor dit gesprek bel ik nog aan in Leidschendam, waar hij meer dan twintig jaar heeft gewoond. Maar de verhuisdozen staan al gepakt. De wanden van de huiskamer vertonen lichte rechthoeken van weggehaalde schilderijen. In een lichte hoek voor het grote raam staat nog wel de schildersezel met daarop een kleurige aquarel van bosuiltjes bij het eerste morgenlicht. Het vraagt nog om een *finishing touch*. Een laatste herinnering aan een hem lief geworden omgeving, aan de Horsten, het vorstelijke landgoed onder Wassenaar. Waarom dan toch die verhuizing naar Drenthe? De drijfveer zit erbij: Lucy uit Assen, al vijftig jaar een goede vriendin. Maar 't besluit is wel na een grote omweg genomen. 'Mag ik het vertellen,' vraagt hij haar. Als ze knikt komt het verhaal. Eerst het overlijden van zijn vrouw Greta, nu vijf jaar geleden. Na 31 mooie jaren het wanhopige gevecht tegen de kanker. De speciale therapie met een dieet, dat 'tienmaal zwaarder is dan het Moerman-dieet', waarvoor ze naar Mexico reisden, naar Tijuana, maar het gevecht toch verloren werd.
'Een dieptepunt in m'n leven. Daarna leer je ook je beste vrienden kennen. Je houdt er een paar over, die tot het laatst gekomen zijn. Toen heb ik tegen mezelf moeten zeggen, nou joh, ga wat doen.'

Uit de stapel voor verhuizing klaar gezette schilderijen vist hij een doek van een stormachtig zeegezicht. 'Dit is het mooiste dat ik ooit gemaakt heb, een paar maanden na het overlijden. Toen ben ik schetsen gaan maken bij de Brouwersdam, vanuit de auto. Er zat een steenlopertje, wat kleine ijseendjes en daar was een zwaan, die wegvloog in de sneeuwstorm van dat moment.'
Het verdriet bleef en ook de eenzaamheid. 'Twee jaar later was Rita een keer hier, een vriendin, overgekomen van Nieuw-Zeeland, waar ze met haar zus woont. We kenden elkaar al van '61, nog van de ANWB. 't Leek allemaal koek en ei. Ik ben nog voor haar naar Nieuw-Zeeland gegaan, maar op 't laatste moment besloot ze toch bij haar zus te blijven. Toen ik daarover een beetje in de put zat, heb ik Lucy geschreven. Ik had Lucy al eens in vertrouwen genomen. Zij was jaloers op Nieuw-Zeeland. Waarom moest ik daar zo nodig heen en niet naar Assen. Nou ja, toen ging bij mij een lichtje op. Wij kenden elkaar van jeugdkampen. Zij had in 1941 al eens aan een vriendin geschreven, dat er in de groep ook een witkop was met blauwe ogen, maar ongrijpbaar. We zijn beiden met een ander getrouwd, maar het contact is altijd gebleven. Nu gaan we samen naar Assen, een nieuw huis betrekken in de bloemenbuurt, dicht bij de Kampsheide en het Balloërveld.'

Jan Ivangh is ergens een geluksvogel. Geboren in Oudkarspel verhuisde hij met het gezin, dat ook nog twee zusjes telde, al vroeg naar Bergen. Zijn vader werd daar particulier chauffeur van de directeur van een papierfabriek. Wat kon een jongen mooier wensen dan een jeugd in het Noordhollandse schildersdorp. 'Ik kende er ieder duinpaadje. Maar de echte interesse voor de natuur kwam toch door haar oom,' wijst hij op Lucy. 'Die was biologieleraar op de mulo in Bergen. En die heeft wat met ons de duinen ingesjouwd en leren determineren. Hij richtte ook nog een geheelonthoudersjeugdgroep op, de Kennemer Jeugdgroep van Onthouders. Op een gegeven moment, in het begin van de oorlog, waren er in het dorp 1200 leden. Hij deed het allemaal op zo'n inspirerende manier, met een wandel-, een mondorgel- en een toneelgroep, met excursies en wel drie, vier en soms meer kampjes bij Oldebroek. Daar heb ik ook Lucy ontmoet en daar hebben we eigenlijk het kamperen geleerd.'
Na de oorlog leidde het kamperen tot een ANWB-lid- en -mentorschap. Hij werd zelfs kampeerconsul en via die functie door Bab v.d. Weijde naar Den Haag gepaaid.

- Maar vanwaar die speciale interesse in het tekenen van vogels en die geluidsjagerij?
'Ik werd al vroeg lid van de NJN (Neder-

landse Jeugdbond voor Natuurstudie. Red.BB). Als wij de duinen ingingen, tekende ik alles wat we tegenkwamen. In de vijfde klas had de meester een keer een haan op het bord gehangen en gezegd, teken die maar eens na. Dat lukte me. Sindsdien is het tekenen doorgegaan. Als ik met de NJN op stap ging, maakte ik m'n krabbeltjes. Zo is de combinatie van onthouden en tekenen gebleven. Nee, ik heb er geen verdere studie van gemaakt. Ik ben autodidact van a tot z. Nou ja, omdat ik buiten veel tekende, heb ik een heleboel van die vogeltekeningen overgemaakt en op kartonnetjes geplakt. Met een episcoop heb ik die plaatjes laten zien, heb ik er lezingen bij gegeven. En als ik een vogeltje wilde laten beluisteren, moest ik het zelf nafluiten. Zo ben ik doorgegaan. Van die tekeningetjes heb ik dia's gemaakt en toen kwamen langzamerhand de eerste bandrecorders en ben ik met geluidsapparatuur aan de gang gegaan. En dat doe ik nog.'

- Van je hobby heb je ook een tijd lang je werk gemaakt?

'Ik kwam ziek van de tewerkstelling in Duitsland terug. Heb ik een jaar in Limburg moeten kuren. Eind 1946 mocht ik weer iets gaan doen. Ben toen begonnen in een pottenbakkerij in Bergen als plateelschilder. Nou ja, 't materiaal was toen nog niet zo best, dus na een paar jaar ging dat zaakje failliet. Toen dacht ik, zo lang ik wat anders zoek, ga ik met m'n hobby aan de gang. Heb ik een tijdje lezingen gegeven en excursies gehouden. Ik ben nog een tijdje vogelwachter geweest voor de Vogelbescherming. Daar werden dan je onkosten en zo vergoed. En in die tijd kreeg ik contact met een hoofdinspecteur van de Dierenbescherming. Ik zat als vogelwachter achter de Hondsbosse, toen hij opnamen kwam maken. Hij vroeg mij voor de propaganda. Dat heb ik een jaar of vijf gedaan. Maar ja, dat was ook meer sjouwen dan verdienen. Ik heb daar toen ontslag genomen. Ja, toen kwam de ANWB in zicht. Als kampeerconsul had ik nogal te doen met de afdeling Kamperen van Bab v.d. Weijde. Die zei mij op een dag, we moeten de afdeling uitbreiden en zoeken er een inspecteur bij. Zou jij daar voor voelen? Een aanbod, dat ik met beide handen heb aangenomen. Je had een gezin en dat moest ook draaien. Dan moet je je zoiets geen twee keer laten zeggen. Maar ik heb het met enorm veel plezier gedaan en heb er toch ook bij de terreineigenaren veel waardering voor gehad. Ze wisten - en niet alleen de kleintjes, maar ook de grote jongens - als er iets niet in orde was, dan kwamen zerhet wel aan de weet. 't Ging er bij mijn inspectie om, dat men zijn gasten goed ontving.' Legendarisch is Ivanghs rapportage over wat vuil en onhygiënisch was. Onder de terreineigenaren stond hij al gauw bekend als *de witte tornado.*

In die bondsfunctie maakte hij de stormachtige ontwikkeling van het kamperen mee. 'Ik begon met zo'n 250 terreinen. Ik heb de groei beleefd van oude legertenten tot bungalowtenten. Van huisjes, schuurtjes bijna tot winterharde bungalows. Had je terreintjes met zomerhuisjes. Dan moest er een schuurtje bij voor de fiets en stonden ze weer te dicht bij elkaar. Dan vond ik dat te gevaarlijk en werd het weer knokken tegen eigenaren en gemeenten. Dan moest de helft weg. Dat is een gekrakeel geweest van heb ik jou daar. En dat spelletje kregen we weer toen de bungalowtenten kwamen. Eerst had men een hokje groot genoeg voor een gewone tent, maar dat was al gauw te klein. Want er kwam een luifel en nog een luifel aan de tent. Toen kwam ook de klassifikatie. Ben ik in m'n eentje aan begonnen, 700 terreinen.'

- Als inspecteur van kampeer- en bungalowterreinen was je veel van huis. Bleef er nog tijd over voor je hobby?

'Ik had het geluk, dat ik over het hele land werkte. Ik was wel zo handig om, toen die er eenmaal was, de transistorrecorder mee te nemen. Als ik 's avonds in een hotelletje m'n kamer had geregeld en had gegeten, zei ik, nou tot vanavond hoor, vóór elf uur zie je me niet terug. En als ik dan ergens bij een uithoek zat, viel er altijd wel wat op te

(lees verder op pag. 8)

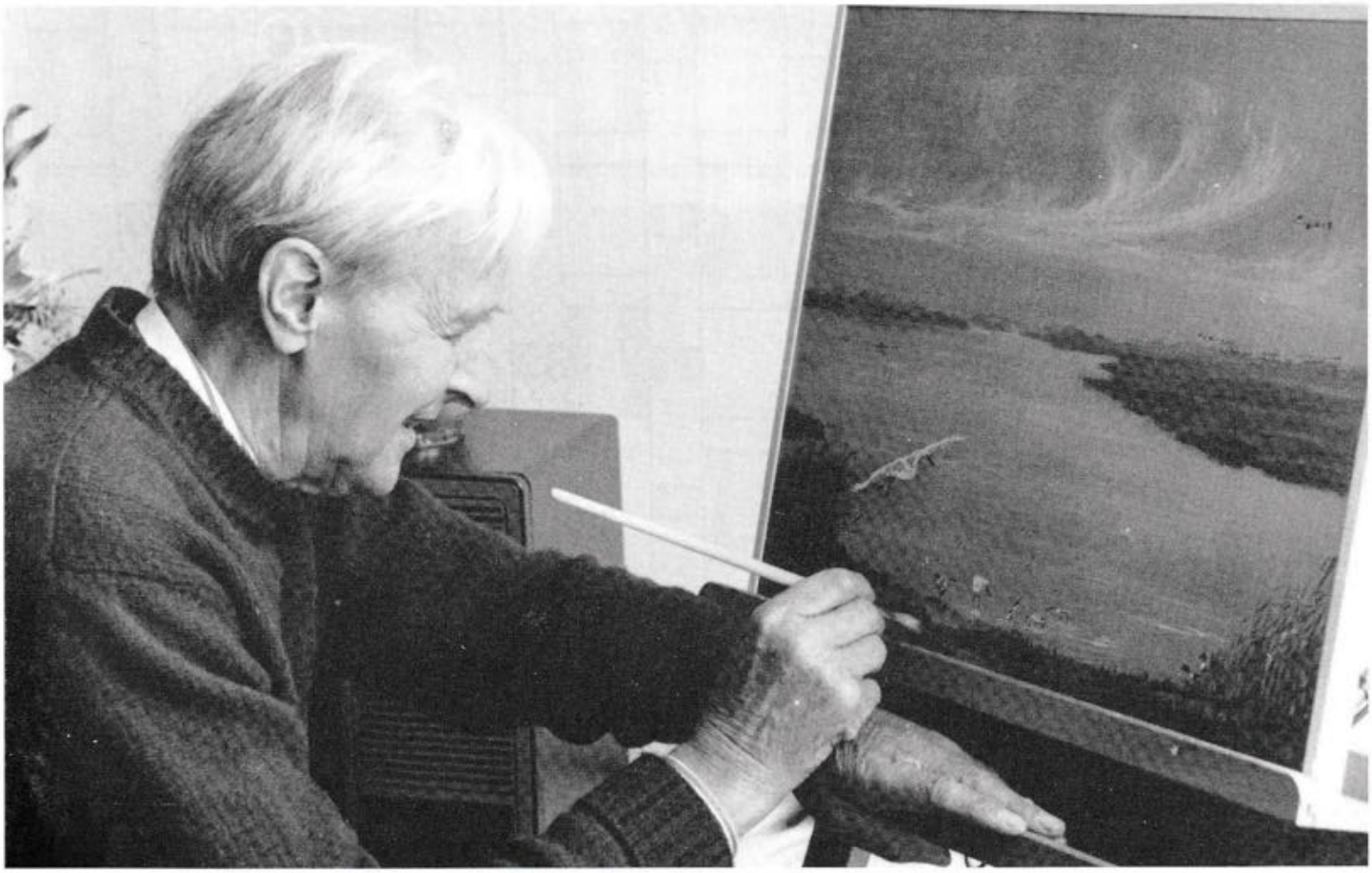

Bij het HOVO Den Haag gaan in najaar 1990, oktober/november, de volgende cursussen van start:
- Maatschappelijke veranderingen
- Moderne cultuurgeschiedenis
- Kijken met je handen (15 eeuwen westerse schilderkunst)
- Gezondheidskunde

Begin 1991, januari/maart, starten de cursussen
- Cultuur in Europese setting
- Sociale en maatschappelijke gevolgen van informatietechnologie
- Maatschappelijke veranderingen
- Moderne Cultuurgeschiedenis
- Kijken met je handen

Meer informatie: Haagse Hogeschool 070-310 8801; SOWOG 070-3643818.

STUDEREN ALS SENIOR EEN NIEUWE UITDAGING

Stralend grijs! Is dat misschien een positieve tegenhanger voor *jong en energiek?* Voor wat mij betreft wel. Uiteindelijk ben ik een vrijgestelde en daar geniet ik van. Temeer omdat de ping-ping maandelijks binnenrolt. Van m'n zesde jaar tot m'n eenenzestigste ben ik onderdak geweest. Op school en bij werkgevers van diverse pluimage. En het is leuk dat je iedereen van hoog tot laag bij de voornaam mocht noemen, maar je moest toch in het gareel lopen.
Voelt iedere senior dit zo? Nee.
Sommige vutters en gepensioneerden sukkelen met die verdiende vrijheid. Mijn buurvrouw bijvoorbeeld heeft grote moeite met haar vutschap. Zij is niet in staat een zekere regelmaat in haar leven te krijgen en is in het befaamde gat gevallen. Ze vindt alles zinloos, zit in een spiraal waar ze niet uitkomt. Wat ik ook aansleep het helpt niet.
Hoe kan dat? Sinds ik voor de Buitenband schrijf, bezit ik een doos van Pandora met van alles en nog wat, waar je je als *plusser* mee bezig kunt houden. De programma's van het Educatief Centrum en dat van Kunstzinnige Vorming bieden teveel om op te noemen. En dan praat ik nog niet over alle Wijk- en Dienstencentra. Daar kun je voor een habbekrats een cursus volgen.
Voor senioren die nog niet gevonden hebben wat ze zochten, is er sinds vorig jaar een nieuwe uitdaging. Studeren op Universiteitsniveau. Hoger Onderwijs voor Ouderen, HOVO. Op vrijdag 29 juni j.l. kregen de eerste cursisten van het HOVO in Den Haag hun certificaten uitgereikt. Dat moet een feestelijke bijeenkomst zijn geweest. Graag had ik u van dit sfeertje laten proeven, maar ik was op dat tijdstip in Bretagne op vakantie. Toen ik terugkwam waren de docenten *en-route.*
HOVO is bestemd voor vijftigplussers. Een toelatingsexamen hoeft niet te worden afgelegd. Dat is mooi. Maar een belangstellende moet zich wel in alle oprechtheid afvragen of er voldoende kennis in huis is om een cursus op hoger onderwijsniveau te kunnen volgen. Anders wordt het een flop. Zonde van de centen. Zo'n cursus kost toch nog altijd f. 495,--. Een lieve duit. Maar het kan in twee termijnen van f. 250,-- worden betaald. In Den Haag zijn de cursussen opgezet in samenwerking met het SOWOG (Stichting Welzijnswerk Ouderenwerk 's-Gravenhage). De HOVO-cursussen vinden plaats op verschillende lokaties en afhankelijk van de keuze die de cursist maakt. Globaal gaat het om vijftien wekelijkse lessen van drie uur, waar het huiswerk bijkomt. Er is plaats voor 15 tot 20 cursisten in volgorde van binnenkomst.
Voor alle generatiegenoten die vroeger niet in de gelegenheid waren te studeren is die kans er nu. Als variant op alle slogans die in de Haagse abri's hangen, zou ik willen zeggen: Ik studeer liever laat dan nooit.
Ja toch!

Tine den Boer

LEEFTIJDSGRENS PAS 65 IN 1991 NAAR 60 JAAR

Verlaging van de leeftijdsgrens voor de Pas 65 naar zestig jaar is een logische stap en sluit aan bij de invoering van een Europese Pas 60. Dit is het advies, dat de Voorlopige Raad voor het Ouderenbeleid de minister van WVC desgevraagd heeft gegeven. Minister D'Ancona had om een advies gevraagd, nadat de Europese Commissie (het dagelijks bestuur van de EG) had aanbevolen per 1 januari 1991 een Europese Pas 60 in te voeren. Deze pas moet de bezitters recht geven op kortingen op openbaar vervoer en culturele activiteiten.

Volgens een berekening van de adviserende raad zal bij verlaging van de leeftijdsgrens naar 60 jaar het aantal pasbezitters toenemen tot ongeer twee miljoen. Dat gaat overheid en vervoersmaatschappijen dan 38 miljoen gulden per jaar meer kosten. De Voorlopige Raad voor het Ouderenbeleid vindt deze extra uitgaven verantwoord omdat de pas tot doel heeft de deelname van ouderen aan het maatschappelijke en culturele verkeer te bevorderen. Als ouderen de pas al vanaf hun zestigste kunnen krijgen, moet overeenstemming zijn bereikt met de Nederlandse Spoorwegen. Die heeft thans een eigen zestig-plus-seniorenkaart, waarvan circa 400.000 ouderen gebruik maken. De raad is van oordeel dat, overeenkomstig de aanbeveling van de Europese Commissie de kortingen van beide kaarten op elkaar moeten worden afgestemd. Teneinde de verlaging van de leeftijdsgrens financieel mogelijk te maken, meent de raad dat de voorgenomen afschaffing van subsidies op de vormingscentra e.d. niet mag doorgaan. Vormingscentra krijgen voor reductie aan pasbezitters nu nog 330 duizend gulden en het Nederlands Bureau voor Toerisme voor zijn voorlichting aan ouderen een kwart miljoen. De Voorlopige Raad voor het Ouderenbeleid vindt dat er juist meer geld nodig is om de pas door middel van meer kortingen voor recreatie en culturele activiteiten aantrekkelijk te maken.

BEJAARDENHUIZEN STEEDS GRIJZER

Uit cijfers van het Centraal Bureau voor Statistiek blijkt, dat de eind vorig jaar de helft van alle bejaardenhuisbewoners in ons land 85 jaar en ouder was. Een voortschrijdende vergrijzing van 10 procent. Driekwart van alle verzorgenden in de bejaardenhuizen blijkt de tachtig gepasseerd, een toeneming van 4 procent. De totale bevolking in de verzorgingstehuizen is daarentegen nauwelijks gegroeid.

ZONNIG SPORTIEF SMAKELIJK SAAMHORIG 4 X LARSERBOS

Wie er bij was, bewaart er zonnige, sportieve, smakelijke en door de meegekregen ANWB-das en -shawl tastbare herinneringen aan. Een mooie dag, die senioren-sportdag in het Larserbos, met de fietstocht naar het Flevo-natuurpark, de broodjeslunch, de behendigheids- en prestatie-spelen en de overvloedige barbecue als apotheose. Het lachende tiental met wisselbeker is het winnende team van de dag. Vl.n.r. Koos en Riet van Drunen, Annie Verstraaten, Ans Vroomans, Annie Voorwerk, Aly (met beker) en Albert Vonder, Jan Korstjens, Jan Voorwerk en Joop Vroomans.

JAN IVANGH EN DE VROEDMEESTERPADJES

(vervolg van pag. 5)

nemen. Daardoor heb ik vrij veel bij elkaar kunnen verzamelen. Ja, daar dank ik ook m'n *vroedmeesterpadjes* aan. Ik was op inspectie in Zuid-Limburg en had een seintje gekregen, dat ze nog in Epen zouden zitten. Daar bleken ze toen niet meer te zijn, maar men zei, dat ik ze nog wel kon beluisteren in Holset, even voor Vaals. Bij 't kerkje moesten ze zitten. Daar ben ik op een avond naar toe gegaan en daar heb ik ze inderdaad gevonden en opgenomen. Het was toevallig lekker stil en ik kon er vlak bijkomen. Ja, een wonderlijk iets. Ik kon de microfoon op zo'n vijf centimeter op de grond leggen. Die opname heb ik nog eens opgestuurd naar een wedstrijd van de Europese radio en er de derde prijs mee gewonnen. Ik was nationaal een van de eersten.'
Het wonderlijke klokjesgeklingel van die vroedmeesterpadjes, die er hun Limburgse naam *klungelkes* aan danken, is ook ooit voor de Nederlandse radio te horen geweest. Van Jan Ivangh mag je zeggen, dat hij in dit genre bekend is van radio en televisie. Dat laatste uit de tijd van het zwart-wit begin in de Bussumse studio Irene, en in het verlengde van allerlei lezingen voor verenigingen van plattelandsvrouwen, voor ouderen en voor 't Nut, lagen ook radio-uitzendingen bij *Weer of geen Weer en De Hoogtezon.*

- Ze wisten je dus te vinden. Ook internationaal?
'Ja. Er was een student in de DDR. Die was aan het uitzoeken of een *geelgors* een dialect had. Hij was er achter gekomen, dat het verschil lag op de grens van Sleeswijk-Holstein. Op die manier heb ik ook contacten gehad met Rusland, met Ghana, met Amerika en met de BBC. Ik ben ook zelf in de BBC-studio's van Bristol geweest. Op een gegeven moment sta je dan internationaal geboekt. En sinds vorig jaar hebben we in ons land een club voor natuurgeluidenregistratie. Om te kijken of we met elkaar technisch wat kunnen verbeteren en uitbreiden.'

- En in je vakanties, ging je dan naar plekken of landen met het speciale doel om vogels op te nemen?
'Nee en ja. Als we met het gezin op een rustige plek stonden en er was in de buurt wat leuks, in Noorwegen bijvoorbeeld, waar 't zo lekker stil was, dan hoefde je niet eens zo ver van de tent vandaan. We stonden ook wel eens op een terreintje, waar je helemaal alleen was. En als de kinderen zoet waren bij de tent en moeder moest nog een wasje doen, ja, dan nam pa wel even z'n bandrecorder. Maar, ze hadden er ook wel eens genoeg van. Dat zou ieder kind hebben. In '86, toen Gré was overleden, moest ik er even uit. Toen ben ik met de Stichting Natuurreizen naar specifieke vogelplaatsen in Zweden geweest voor het geluid van daar aankomende kraanvogels. Dat was fantastisch. En dan is er Nieuw-Zeeland geweest in '87. Ik had mijn klankbeeld van de Flevopolder meegenomen en daar voor een ornithologische groep in Auckland laten zien. Toen heb ik het geluk gehad dat ik mee kon op een excursie naar een onbewoond eiland voor de Nieuw-Zeelandse kust. Daar hebben ze vogels heen gebracht, die op andere eilanden door de ratten en andere roofdieren werden opgegeten en op uitsterven stonden. Daar heb ik zelfs de *kiwi* kunnen opnemen, die zeldzame langsnavelige loopvogel en wat ze daar noemen de *saddle bag*, en nog een aantal andere.'
Uit de daar gemaakte schetsen is natuurlijk een schilderij ontstaan en een reeks dia's, die met de geluiden erbij weer een klankbeeld vormen, waarmee Jan Ivangh voor schoolklassen - en straks in Drenthe - een gretig gehoor vindt. Hij wil ermee doorgaan zo lang zijn gezondheid dat toelaat. En dan? 'Ik hoop dat er nog eens jonge mensen zijn, die iets met dit materiaal willen en kunnen doen. Je moet iemand hebben, die het voor studie wil gebruiken en de kennis wil overdragen aan jonge mensen. Maar 't gekke is met dat schoolwerk,' en Ivangh schiet er bij in de lach, 'je kunt 25 mooie opnames laten horen, maar als je er eentje nabootst met je mond, vinden die jongens het veel mooier.'

Bram Roozendaal

BIJ-ZONDERHEDEN

Een zonnige zaterdagmorgen op kantoor Heerlen. We schrijven 1975 en de sfeer is zeer gemoedelijk. Er hangt een echte vakantiestemming. Geen rijen voor de kassa, geen paniek om een computer, die uitgerekend nu down *is. Geen reiziger die verdwaasd naar de* uitdraai *van zijn Verre Oosten-reis staart.*
Nee, in Heerlen anno 1975 handelt elke informatrice de klant alleen en persoonlijk af. Schrijft een reisformulier uit (met de hand, dus vaak onleesbaar!) en een verzekering, tikt de reis- en kredietbrief en rekent zelf alles af in een kluisje in een bureaula. Primitief? Ja. Niet efficient? Hmm. Maar een persoonlijke noot? Ja. En een oergemoedelijk, klassiek ANWB-sfeertje.
Op zo'n zaterdag hangt er zelfs een ander luchtje. Aftershave in diverse geuren. Want op zaterdag komt de mannelijke helft van de ANWB-leden opdraven. Vers geschoren en gehuld in het vrijetijdspak. Je hebt ze in drie kategorieën. Voor negenen de vroege vogels. Die staan al voor de (nog) gesloten deur te wachten, naast de volgepakte auto.
De tweede golf is van na de koffie. Die heeft geen haast. Die vertrekt op zondag.
Op de valreep zijn er de gehaasten. Die stormen zenuwachtig binnen als het kantoorhoofd al bij de deur staat om te sluiten. Zo ook op deze beruste zaterdagmorgen in Heerlen. Een rood aangelopen man, 'mag ik er alstublieft nog even in, ik heb geen routekaart.' Hij wappert met zijn lidmaatschapskaart voor de neus van de informatrice, die na het vaststellen van het einddoel, de stereotype vraag stelt: 'wilt u een toeristische of een snelle route?'
De man, al in de starthouding om naar zijn auto te sprinten: 'Nee, geef me maar liever een geasfalteerde.'
PUCK

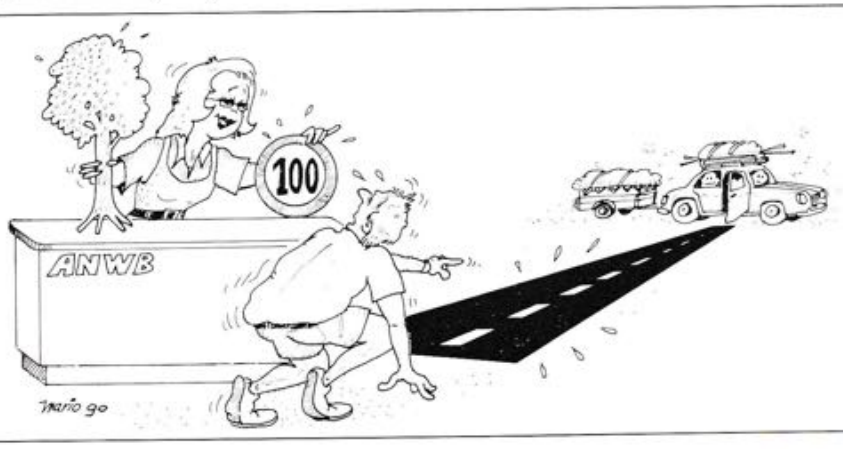

Tekening Mario Wijnveld

VEEL PROBLEMEN ROND EEN OVERLIJDEN ZIJN TE VOORKOMEN

Voor ieder van ons is er meer verleden dan toekomst. Ook al ben je net in je zestigste, de kans dat je 120 wordt, is uitermate klein. Maar zolang we leven willen we van geen sterven horen. Er is nog zoveel te doen. Er is nog zoveel waarom we geven. We hebben zorg voor het leven, voor de vrede, voor grote en kleine mensen en dingen die ons dierbaar zijn. Maar we moeten ook zorgen voor de dood. Er zijn zoveel dingen te regelen, voor onszelf, voor achterblijvenden. Naast hun verdriet moeten ze niet ook nog met allerlei problemen te maken krijgen. Daarom hebben we wat zaken op een rijtje gezet.

Rondom een sterfgeval krijgen achterblijvenden met allerlei zaken te maken en achterna te lopen. Denk maar eens aan het intrekken van automatische betalingen via giro- en bankrekeningen en wijziging of opzegging van uitkeringen en abonnementen. Maar de hamvraag na een overlijden luidt: is er een testament? Een testament voorkomt namelijk de grootste problemen. Laat in ieder geval door een notaris een testament opmaken, ook als je nauwelijks over een vermogen beschikt. In dat testament kunnen namelijk zowel financiële als tal van andere zaken geregeld worden. Als er nog een partner is, verdient een zogenaamd *langstlevende* testament de voorkeur. Daarin wordt dan vastgelegd, dat alles naar de achterblijvende partner gaat. Eventuele kinderen kunnen dan wel hun legitieme portie opeisen, maar moeten een deel afstaan aan de langstlevende ouder. Die legitieme portie is overigens altijd minder dan het wettelijke erfdeel. In de praktijk zullen kinderen dan ook meestal hun legitieme portie niet opeisen. Zeker niet als de familieverhoudingen goed zijn. Hoe dan ook, een *langstlevende* testament kan voorkomen dat een waardevol ondeelbaar bezit (bijvoorbeeld een huis) verkocht wordt als onverhoopt een kind zijn erfdeel opeist.
Ook voor een alleenstaande kan een testament nuttig zijn. Bijvoorbeeld als die liever goede vrienden, instellingen of hulporganisaties bedeelt dan verre familieleden.
De derde categorie, die baat heeft bij een testament, zijn de ongehuwd samenwonenden. Zij kunnen laten vastleggen, dat na het overlijden van een van beiden, het grootste deel van het bezit toekomt aan de achterblijvende in plaats van aan de familie.

Foto: Harry de Vré

De notaris laat het opgemaakte, in aanwezigheid van twee getuigen voorgelezen en uiteindelijk ondertekende testament registreren bij het Centraal Testamentregister te Den Haag. Belangrijk, omdat na een sterfgeval achterblijvenden daar kunnen navragen of er een testament is opgemaakt.

Bank- en girorekening

Doorgaans is men meestal zo wijs bank- en girorekeningen op naam van beiden te stellen, zodat beide partners over het geld kunnen beschikken. Zijn er bank- of girorekeningen op naam van één persoon, dan worden de rekeningen na een overlijden prompt geblokkeerd. Er is dan een Verklaring van Erfrecht van een notaris nodig (ziedaar de waarde van het testament) om weer geld te kunnen losmaken.
Als een van de partners komt te overlijden en de ander weet niets af van alle administratieve en financiële zaken, komt de achterblijvende voor grote problemen te staan. Wellicht is het onnodig te zeggen, maar zorg er voor dat men samen op de hoogte is van de financiën, van afspraken met bank en giro, de pensioenvoorziening, de verzekeringen,rlidmaatschappen, abonnementen en andere zaken van belang.

Memolijstje

Ten slotte een memolijstje voor nabestaanden na een sterfgeval:

* Regelen van de uitvaart, eventueel nagaan of er wensen hieromtrent zijn vastgelegd in een codicil.
* Contact opnemen met de notaris voor testament en verklaring van erfrecht.
* Contact opnemen met pensioenuitkerende instantie. In ons geval is inlichten c.q. waarschuwen van Bureau Maatschappelijk Werk, van de ANWB voldoende.
* Contact opnemen met Raad van Arbeid met het oog op AWW (Algemene Weduwen- en Wezenwet).
* Wijzigen ziekenfonds of ziektekostenverzekering.
* Verzilveren van eventuele levensverzekeringspolissen.
* Wijzigen of opzeggen van:
abonnementen op kranten/tijdschriften
lidmaatschappen verenigingen
verplichtingen t.o.v. huiseigenaar, woningbouwvereniging, energiebedrijf, PTT.

Voor dit artikel is gebruik gemaakt van Crematie, tijdschrift van de Vereniging voor Crematie AVVL.

Wat te doen bij overlijden

sr raadslieden den haag

ANBO WIL BREED PLATFORM OUDEREN ORGANISATIES

De Algemene Nederlandse Bond voor Ouderen (ANBO) is voorstander van een breed platform van alle landelijke organisaties die zich bezighouden met ouderenwerk. Behalve de bestaande drie ouderenbonden, de ANBO, de katholieke Unie-KBO en de prot. christelijke PCOB, moeten de vakcentrales en de pensioenbonden (OVGO en CSPO) er deel van uitmaken. Zo'n platform zal meer dan negenhonderdduizend ouderen vertegenwoordigen. Om dit te bereiken is de ANBO bereid de COSBO (Centraal Orgaan Samenwerkende Bonden van Ouderen) op te blazen.

De ANBO heeft zijn plan bekend gemaakt tijdens de Algemene Vergadering van deze zomer. De scheidend voorzitter K. Kuiper zei daar, dat de ouderenbonden geen monopoliepositie meer kunnen claimen bij belangenbehartiging van ouderen en bij het overleg daarover met de overheid. Zoals bekend zijn de pensioenbonden CSPO en OVGO (waarvan ook de VG-ANWB deel uit maakt) al betrokken in het overleg met zowel de minister als de beleidsambtenaren van WVC. Omdat deze bonden en ook de vakcentrales zich sterk maken voor de ouderenbelangen, meent de ANBO, dat samenwerking in één platform zal leiden tot een hogere kwaliteit van de belangenbehartiging. De COSBO is het daar volslagen mee oneens. In een persbericht wordt gezegd, dat dit niet zozeer een initiatief is van de ANBO als wel de uitdrukking van de al langer levende wens om structuur te geven aan het bestaande overleg met pensioenbonden en een deel van de vakbeweging. 'De ANBO neemt echter een wissel op de toekomst met de uitspraak dat samenwerking met derden kan leiden tot een hogere kwaliteit van de belangenbehartiging,' meent de COSO. 'Het optreden van ouderen belangenorganisaties in een breed overlegorgaan zal onder de conditie moeten gebeuren dat het COSBO blijft bestaan en zelfs wordt versterkt.' Het bestuur van de OVGO (de Overleggroep Verenigingen van Gepensioneerden van Ondernemingen) blijkt het daarmee eens te zijn. In een notitie van juli betreurt de OVGO de ontwikkeling. Het ziet het voorgestelde platform 'als een verzwakking en niet als een versterking van het bindende element tussen de ouderenorganisaties'. In de kwestie wil de overheid (WVC) vooralsnog geen positie innemen.

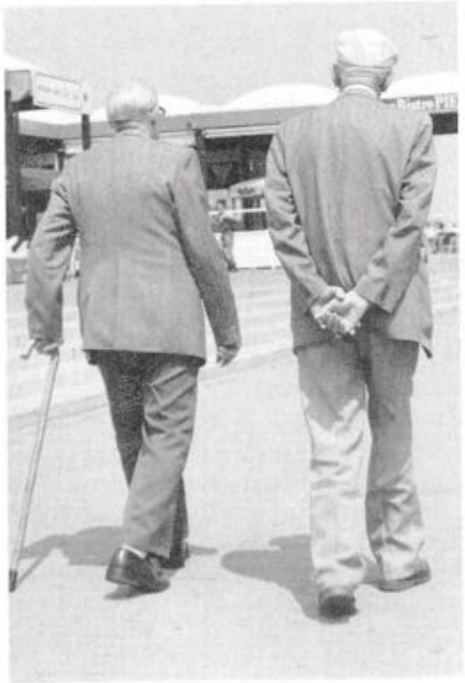

Samen op weg (foto Harry de Vré)

Oo WeeWee

Een wegenwacht, die duiven van de weg haalt. Ziet u het voor u? Het is al weer zo'n twaalf jaar geleden, dat de Nederlandse Postduiven Organisatie de medewerking van wegenwachten inriep bij het opsporen van zoekgeraakte duiven. Welja. Je kunt het niet zo gek prakizeren of wegenwachten zijn inzetbaar. Het komt nogal eens voor, dat postduiven op thuisreis van een wedvlucht, uitgeput en hongerig in de berm langs autosnelwegen naar voedsel zoeken. Daarbij worden helaas veel dieren doodgereden. De Postduiven Organisatie verzoekt in die gevallen de gegevens van ringen door te geven, of de ring op te zenden. De eigenaar kan dan op de hoogte worden gebracht van het feit dat hij zijn duif nooit meer terug zal zien. De doif is dood, *vrij naar Toon Hermans.*

En hier komt Klaas Wolf, een wegenwacht uit Velp, in beeld. Een dierenvriend pur sang. Hij hielp al eens bij de geboorte van een kalf, toen hij op zijn dagelijkse rit tussen Velp en Zutphen zag dat een koe in barensnood verkeerde. Ik kan hier nu wel uit gaan leggen, hoe het allemaal precies in zijn werk ging, maar laat ik volstaan te zeggen, dat Klaas als verloskundige optrad en het kalf gezond ter wereld kwam. Begrijpelijk, dat Wolf als dierenvriend en wegenwacht prompt reageerde op de oproep van de Postduiven Organisatie. Hij pakte de zaak grondig aan. Niet alleen van de overreden dieren verzamelde hij de gegevens, nee, hij ging een stapje verder en nam zelfs de moeite duiven te vangen, die te moe waren om verder te vliegen. Daarna nam hij ze mee naar huis om ze daar op verhaal te laten komen.Niet om te fokken en zelf wedstrijden te laten vliegen. Niks daarvan. Uitsluitend om de dieren weer overeind te krijgen. Soms was hij er niet zo maar mee klaar. Eigenaren die opgespoord werden, lieten het wel eens afweten. Die duiven zouden toch nooit meer presteren. Laat maar zitten. Wolf was niet zo goed of hij moest een hok bouwen. De duiven moesten toch onderdak hebben. Gelukkig kwam ook het omgekeerde voor. Kreeg hij een dankbare uitnodiging om eens langs te komen. Tot in Zuid-Limburg. Waaruit dan weer leuke contacten ontstonden. En wat dacht u wat? Ja hoor, Klaas heeft er een duivenhobby aan overgehouden.
Of hij er nu, na twaalf jaar nog mee bezig is, weet ik niet. Maar dat je door middel van je beroep tot een hobby kunt komen, is volgens mij voer voor senioren.

TINE

Tekening Jaap Jaspersen

KOKEN MET PAUL VAN DER MEIJ

Nu, zo'n drie maanden na de *Mondiale* **kunnen we in alle rust weer aan Italië denken. In wat daar het** *dopo Mondiale,* **het post-WK-tijdperk wordt genoemd, laten wij het WK-muisje een klein staartje krijgen. We gaan zelf** *lasagne* **maken en met een dekseltje van korstdeeg een warm potje van het vuur met champignons en olijven. U weet, de gegeven recepten van Paul van der Meij zijn steeds afgestemd op twee personen.**

LASAGNE MET PECORINO

Benodigdheden:
8 lasagne vellen
50 gr. pecorino (= Italiaanse kaas)
100 gr. boter
3 dl. melk
1 klein uitje
2 takjes basilicum
60 gr. bloem
8 tomaten (liefst pommedori)
250 gr. kalfsfricandeau (rauw); vraag de slager dit in dunne plakjes te snijden
parmasaanse kaas

Kook de lasagnevellen twee minuten in water en zout en zet ze dan in koud water. Snijd het uitje fijn, hak de basilicum en snijd de tomaten in dunne plakjes.
Maak nu de saus, door eerst de boter te smelten en vervolgens de uitjes toe te voegen en licht te smoren. Dan de bloem erbij en dit roeren tot een kruimige massa (niet te lang, anders wordt het te zoet en te elastisch). De massa nu op een zacht vuur garen (± 3 min) onder af en toe roeren. Voeg 1/3 van de koude melk toe en roer tot een gladde massa. De rest van de melk erbij gieten en aan de kook brengen. Even laten doorkoken tot de massa dik is geworden en dan het vuur laag zetten.
Voeg nu de basilicum en de pecorino toe en breng alles op smaak met peper en zout. De pan van het vuur halen en iets laten afkoelen. Droog inmiddels de lasagnevellen tussen een doek.
Besmeer nu een vorm (b.v. een cakeblik) niet te dik met boter en leg op de bodem twee vellen. Bedek die vellen met een laagje tomaat en dan een laagje vlees. Nu een beetje zout en peper erover en daarna een laagje van de gemaakte saus. Dit herhalen we nog tweemaal en eindigen met lasagnevellen. Bestrooien met parmasaanse kaas en gaar maken in een over van 200°C in ±30 min.
Snijd de lasagne in stukken en haal ze uit het bakblik. Serveren op borden met eventueel gebakken spinazie met een uitje en wat knoflook erdoor.

CHAMPIGNONS POT AU FEU

Benodigdheden:
200 gr. champignons
2 plakjes korstdeeg
1 tomaat
50 gr. ui
60 gr. taugé
20 gr. groene olijven
80 gr. aardappelen
1 dl room
¼ teentje knoflook
50 gr. boter
1 ei
brede, lage soepkommen

Was de champignons en snijd ze in vieren. U doet ze in een bak of een pannetje.
Schil de aardappelen en snijd ze in blokjes. Houd ze even apart.
Snijd de olijven in plakjes en het uitje in stukjes, de tomaat in achten, de knoflook fijn hakken en alles bij de champignons doen.
Bak de aardappelblokjes in een pan en voeg ze dan bij het mengsel van olijven, uitje, tomaat, knoflook en champignons. Alles 5 minuten bakken, de room erbij gieten en het geheel 2 minuten laten koken.
De massa over de soepkommen verdelen en koud laten worden. Klop het ei los en smeer er een randje van het korstdeegplakje mee in. Het is de bedoeling, dat dit korstdeegplakje goed aan de soepkom blijft plakken. U doet het namelijk over de kom en drukt het stevig aan. Besmeer nu de bovenkant van het korstdeegplakje ook met ei en plaats de kommen vervolgens in een oven van 200°C gedurende 20 minuten. Tenslotte uit de oven halen en snel opdienen; anders zakt de korstplak namelijk in.

OUDEREN WILLEN GROTERE HUIZEN

Staatssecretaris Heerma onderkent, dat met de woonwensen van ouderen rekening moet worden gehouden. Bij de opening van het congres 'Wonen en dienstverlening' hield hij gemeenten en woningcorporaties voor, dat zij de taak hebben deze groep goede en adequate woonruimte te bieden. Ouderen willen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen en hebben behoefte aan grotere woningen, voorzien van logeerkamers, hobbyruimten en werkvertrekken.

HERDRUK

Adriaan Morriën (78)
'Ik ben niet ziek, tenminste, de ouderdom is zelf natuurlijk een ziekte. Ik word langzamerhand bouwvallig, er valt vaker wat kalk van de muur. Of er gaat weer een deur uit zijn hengsels, het gebouw wordt gesloopt. De laatste twee jaar ben ik gaan voelen dat mijn spieren zwakker worden en dat mijn botten niet meer zo stevig op elkaar zitten. Maar dank zij mijn contactlenzen kijk ik nog een aardig stuk voor me uit. Al is het niet in de toekomst, want daar hoef ik het niet meer te zoeken.'
De Volkskrant

Vergrijzende kloosters
Het aantal kloosterbejaardenoorden in Nederland stijgt snel. De vergrijzing heeft onder de twintigduizend religieuzen in Nederland - voor driekwart vrouwen - toegeslagen. Geregeld sluiten kloosters omdat de laatste monniken of nonnen die er verblijven niet meer in staat zijn voor zichzelf en elkaar te zorgen. Vaak komt een handjevol bij elkaar te wonen.
De Volkskrant

Leeftijdsdiscriminatie
Het is nu de tijd om massaal te protesteren tegen discriminatie naar leeftijd, want binnenkort wordt in de Tweede Kamer de Wet Gelijke Behandeling behandeld. Deze leeftijdsdiscriminatie is niet alleen onmenselijk voor degenen die er mee te maken krijgen, maar ook desastreus voor een gezonde samenleving. Jong en al wat ouder hebben elkaar op alle levensterreinen hard nodig.
Brief in De Volkskrant

Faillissement Hofnar
De vergrijzing slaat immers toe en de jongeren willen wat anders: zoals de wilde havanna's, de sigaren met het pluimpje, en de conchita's. Hofnar reageerde te laat op de veranderingen op de sigarenmarkt.
Er zijn nog maar achthonderdduizend sigarenrokers en hun aantal neemt gestaag af, vooral door de vergrijzing en de voorlichting over de nadelen van het roken.
De Volkskrant

Terzijde
Lubbers: 'Lionel Hampton was hier al onder Drees en nu is hij er onder Kok. Veel verandert er dus niet.'
Vrij Nederland

KRUISWOORDRAADSEL

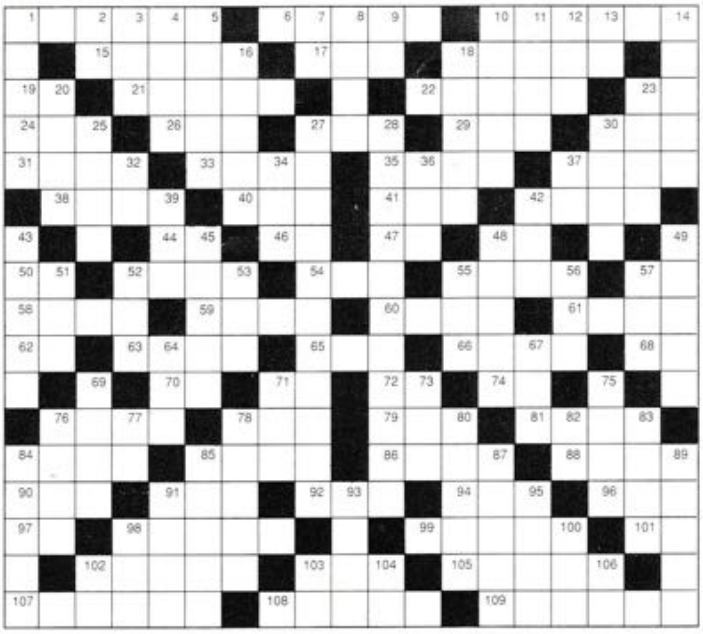

HORIZONTAAL:
1. schoeisel; **6.** bultrund; **10.** evenwicht; **15** gebladerte; **17.** roofdier; **18.** scheepsuitruster; **19.** lengtemaat; **21.** ingedikt sap; **22.** gereedschap; **23.** vlaktemaat; **24.** getuigschrift; **26.** gebogen been; **27.** vestibule; **28.** kreet; **30.** korenzeef; **31.** koraaleiland; **33.** Ind. rijtuigje; **35.** lastdier; **37.** boom; **38.** teken; **40.** Ind. huisvogel; **41.** telwoord; **42.** paard; **44.** klein kind; **46.** gewicht; **47.** noot; **48.** vogel; **50.** reeds; **52.** steuntouw; **54.** derhalve; **55.** bederf in hout; **57.** titel; **58.** balsport; **59.** wrang; **60.** bekledingstof; **61.** brandstof; **62.** voegwoord; **63.** holtedier; **65.** vlaktemaat; **66.** bladader; **68.** thans; **70.** pers. vnw.; **71.** ondernemingsvorm; **72.** maanstand; **74.** reeks; **76.** vleesgerecht; **78.** op welke wijze; **79.** vernis; **81.** gewricht; **84.** zedig; **85.** uitgebakken stukje vet; **86.** hoofd van een moskee; **88.** ouderloos kind; **90.** speeltuintoestel; **91.** spinnewebdraad; **92.** hond; **94.** vaartuig; **96.** sterke drank; **97.** ten bedrage van; **98.** maalinrichting; **99.** edelman; **101.** pers. vnw.; **102.** afvoerkanaal; **103.** heerlijk; **105.** meetkundig lichaam; **107.** bedroefd; **108.** meubel; **109.** erfenis.

VERTICAAL
1. dans; **2.** inhoudsmaat; **3.** zintuig; **4.** wild zwijn; **5.** broodsuiker; **7.** oude lengtemaat; **8.** drie riemige lasso; **9.** herkauwer; **10.** siersteen; **11.** stand van edelen; **12.** steensoort; **13.** voertuig; **14.** staaf; **16.** tweesnarige viool; **18.** neerslag; **20.** hoofddeksel; **23.** deel van het lichaam; **25.** vergrootglas; **27.** gezwollen; **28.** orthodox; **30.** deel van een fiets; **32.** Chinese maat; **34.** deel van een schip; **36.** groot water; **37.** aardrijkskundige term; **39.** voordeel; **42.** dansfeest; **43.** kussenvulling; **45.** kledingstuk; **48.** metaal; **49.** rekenkundige bewerking; **51.** groente; **52.** kledingstuk; **53.** vrijgevig; **55.** delfplaats; **56.** handwarmer; **57.** laag; **64.** kleur; **67.** vermogend; **69.** vat; **71.** halsbont; **73.** toiletgerei; **75.** getal; **76.** windrichting; **77.** briefaanhef; **78.** neerslag; **80.** eskimo vaartuig; **82.** windrichting; **83.** tijdperk; **84.** schildersgerei; **85.** hoofddeksel; **87.** kers; **89.** visje; **91.** bloem; **93.** zuidvrucht; **95.** schouwburgrang; **98.** meelprodukt; **100.** zelfkant; **102.** het Romeinse Rijk; **103.** noot; **104.** neon; **106.** noot.

Bij juiste oplossing van het kruiswoordraadsel verschijnt een zegswijze op de navolgende nummers: **94 - 9 - 82 - 53 - 7 - 51 - 83 - 44 - 21 - 41 - 5 - 13 - 31 - 102 - 38 - 3 - 44 - 34 - 83 - 54 70 - 4 - 75 - 41 - 66.**

Oplossing vóór 25 oktober a.s. opsturen naar mw. G.N. Borsje, Norenburg 237, 2591 AM Den Haag. De winnaar ontvangt een cadeaubon van f. 25,-.

OPLOSSING CRYPTOGRAM

Horizontaal 2. gebedel; 7. lama; 8. amor; 9. gelach; 10. krater; 12. spatel; 13. ruitijd; 14. hofbal; 17. dommel; 19. tandem; 21. lening; 23. ring; 24. eest; 25. alkmaar.
Verticaal. 1. pate; 2. garant; 3. bushel; 4. duiker; 5. lawaai; 6. mode; 9. geschut; 11. radslag; 15, bodega; 16. lombok; 17. delila; 18. munter; 20. apin; 22. nest.

Uit de goede oplossingen is als winnaar getrokken mw. H.A. de Saint Aulaire te Zoeterwoude. Onze gelukwensen en een cadeaubon zijn haar deel.

Pensioen Privé

(vervolg van pag. 2)

niet thuis. Om alle toestanden te vermijden reizen ze naar Zuid-Frankrijk, naar een onvindbare plaats. Zoals vele bondssenioren weten, is het een zeer reislustig stel. Op dit moment toeren ze door de Pyreneeën en komende winter, tijdens de Kerst zitten ze al weer op Malta. Want het zijn nog zongenieters ook. Gerard's hart protesteerde wel, maar ze hebben het een dikke vijf jaar volgehouden in Spanje. Van die 40 huwelijksjaren heeft Gerard er 35 aan de ANWB gegeven, eerst als assistent, naderhand als Chef ID. Een hectische baan, die zich binnen het Hoofdkantoor verticaal uitstrekte van receptie tot restaurant en horizontaal van postkamer tot beveiliging en inrichting bijkantoren. En dan ook nog elke ochtend de koffie proeven. Ga d'r maar aan staan.
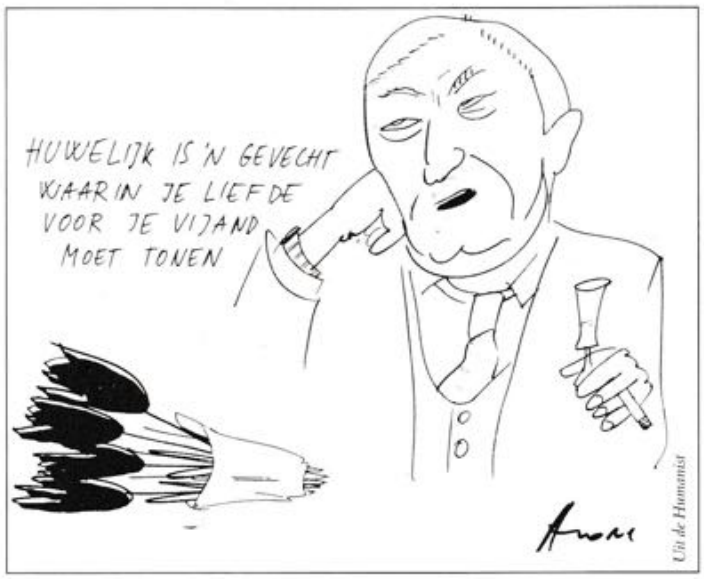
Ro.